C/2024/4061

12.7.2024

**Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru**

**Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o obrane demokracie**

(COM(2023) 630 final)

**Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1024/2012 a (EÚ) 2018/1724, pokiaľ ide o určité požiadavky stanovené v smernici (EÚ) XXXX/XXXX**

(COM(2023) 636 final)

**Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú harmonizované požiadavky na vnútornom trhu týkajúce sa transparentnosti zastupovania záujmov vykonávaného v mene tretích krajín a ktorou sa mení smernica (EÚ) 2019/1937**

(COM(2023) 637 final)

(C/2024/4061)

Spravodajca: **Christian MOOS**

Spoluspravodajca: **José Antonio MORENO DÍAZ**

| | |
|---|---|
| Žiadosť o konzultáciu | Európsky parlament, 25.1.2024<br>Rada Európskej únie, 24.1.2024 |
| Právny základ | článok 114 a 304 Zmluvy o fungovaní Európskej únie |
| Príslušná sekcia | sekcia pre zamestnanosť, sociálne veci a občianstvo |
| Prijaté v sekcii | 12.4.2024 |
| Prijaté na plenárnom zasadnutí | 24.4.2024 |
| Plenárne zasadnutie č. | 587 |
| Výsledok hlasovania<br>(za/proti/zdržalo sa) | 206/1/7 |

## 1. Závery a odporúčania

1.1. Liberálna demokracia v Európe je vystavená útokom zo zahraničia aj z vnútra Európskej únie (EÚ). Za posledné roky sa dosiahol výrazný pokrok v posilňovaní odolnosti európskej demokracie voči týmto hrozbám, avšak na ochranu EÚ, jej demokracie a konkrétne nadchádzajúcich volieb do Európskeho parlamentu je potrebné vyvinúť oveľa väčšie úsilie ([1]).

1.2. Organizovaná občianska spoločnosť, občania a sociálni partneri zohrávajú významnú úlohu pri ochrane a zabezpečovaní európskej demokracie. Preto je potrebné, aby sa ich účasť na politikách na európskej a národnej úrovni ďalej rozvíjala, a to prostredníctvom opatrení presahujúcich rámec návrhov Komisie, ako sa odporúča v tomto stanovisku.

1.3. Práve preto je poľutovaniahodné, že balík opatrení v oblasti obrany demokracie bol navrhnutý príliš neskoro na to, aby sa zabezpečilo jeho náležité vykonávanie pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2024 a nezohľadňuje návrhy EHSV týkajúce sa akčného plánu pre európsku demokraciu ([2]).

([1]) Keď EHSV hovorí o „demokracii“, vždy to znamená „liberálna demokracia“.
([2]) Ú. v. EÚ C 341, 24.8.2021, s. 56.

1.4. Zahraničné zasahovanie do demokratických procesov EÚ je reálnou hrozbou pre európsku demokraciu a je potrebné ho obmedziť. Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) preto plne podporuje ciele navrhovanej smernice, ale rozhodne nesúhlasí s navrhovanými prostriedkami. S cieľom zabrániť narušeniam trhu a regulačnej fragmentácii požaduje komplexný prístup na úrovni EÚ, ktorý nebude viesť k dodatočným nákladom alebo rizikám a nebude stigmatizovať poskytovateľov služieb zastupovania záujmov, zmenšovať občiansky priestor v EÚ, obmedzovať rozsah existujúcich registrov transparentnosti na národnej úrovni ani oslabovať dôveryhodnosť EÚ ako medzinárodného aktéra.

1.5. Takýto komplexný prístup na úrovni EÚ zameraný na obmedzenie zahraničného zasahovania do demokratických procesov EÚ musí byť jasný a ľahko uplatniteľný pre všetky subjekty, na ktoré sa vzťahujú právne predpisy, vrátane fyzických osôb, malých mimovládnych organizácií a spoločností. Predovšetkým je potrebné v právnych predpisoch jednoznačne vymedziť používané pojmy, najmä pojem „činnosť zastupovania záujmov“, stanoviť jasné kritériá na posúdenie toho, na ktoré zahraničné subjekty sa vzťahujú právne predpisy, zahrnúť všetkých subdodávateľov v EÚ a odstrániť existujúce nedostatky, pokiaľ ide o konkrétne formy financovania.

1.6. EHSV nevidí dostatočný pokrok v posilňovaní európskeho rozmeru vo voľbách do Európskeho parlamentu, a preto žiada, aby bol volebný proces plne prístupný pre všetkých občanov EÚ so zdravotným postihnutím a inkluzívnejší a odolnejší, a to jeho harmonizáciou vo všetkých členských štátoch. V rámci prvého kroku by sa to mohlo dosiahnuť prijatím nedávnych reforiem európskeho volebného práva, väčšími investíciami do politického vzdelávania a zvyšovaním informovanosti v súvislosti s nadchádzajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu, ako aj uľahčením politickej integrácie všetkých ľudí žijúcich v EÚ.

1.7. EHSV žiada, aby sa posilnila participatívna demokracia a inovačné formy účasti občanov, ktoré dopĺňajú zastupiteľskú demokraciu na európskej a národnej úrovni. Takéto nové možnosti politickej účasti musia byť ľahko zrozumiteľné a inkluzívne a nesmú vylučovať občanov, a to najmä najviac znevýhodnené skupiny stanovovaním zbytočných prahových hodnôt. Musia byť tiež transparentné, pokiaľ ide o ich potenciálny vplyv na právne predpisy EÚ a ich obmedzenia pri uplatňovaní vplyvu. Navrhované všeobecné rámce pre účinnú účasť na národnej úrovni a návrh zmeniť portál *Vyjadrite svoj názor* na jednotné kontaktné miesto pre občiansku angažovanosť sú návrhmi, ktoré by viedli k pokroku. Je však potrebné podniknúť ďalšie kroky, napríklad zrealizovať reformu Európskej občianskej iniciatívy (ECI) a vypracovať rámec pre účinnú účasť na úrovni EÚ.

1.8. Najlepším spôsobom, ako brániť demokraciu, je chrániť základné hodnoty a zahrnúť znevýhodnené skupiny.

## 2. **Všeobecné pripomienky**

2.1. Skryté zahraničné zasahovanie je rastúcou hrozbou pre demokratické procesy v Európskej únii a liberálnu demokraciu ako takú v dôsledku geopolitického napätia a viacerých kríz.

2.2. EHSV víta pokrok dosiahnutý v rámci akčného plánu pre demokraciu, ktorého cieľom je posilniť odolnosť európskej demokracie, a zdôrazňuje kľúčovú úlohu občianskej spoločnosti pri zabezpečovaní fungovania demokracií a ich odolnosti. Konštatuje však, že kľúčové návrhy z jeho stanoviska o akčnom pláne pre európsku demokraciu sa ešte nezaviedli do praxe, a žiada, aby sa urýchlene realizovali.

2.3. EHSV víta konkrétne úsilie vynaložené na zlepšenie zapojenia občanov a organizácií občianskej spoločnosti. Opakuje však svoju výzvu, aby sa na úrovni EÚ ďalej rozvíjali rámec pre diskusné fóra a stratégia pre dialóg s organizovanou občianskou spoločnosťou (vyúsťujúca do akčného plánu) a aby sa posilnil sociálny dialóg ([3]).

2.4. Úpadok demokracie sa zakorenil aj v EÚ. Hrozba pre európske demokracie neprichádza len zo zahraničia, ale je rozšírená aj v rámci Únie a vyžaduje si komplexný prístup na úrovni EÚ na ochranu európskych demokracií pred vnútornými a vonkajšími hrozbami.

([3]) Ú. v. EÚ C, C/2024/2481, 23.4.2024, bod 1.5, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj.

2.5. EÚ dosiahla značný pokrok v zlepšovaní demokracie na nadnárodnej úrovni. Je však potrebné urýchlene zintenzívniť úsilie. Počas Konferencie o budúcnosti Európy boli vyjadrené obavy, ktoré treba riešiť pred možným rozšírením EÚ.

2.6. Voľby do Európskeho parlamentu v roku 2024 budú rozhodujúcou skúškou odolnosti európskej demokracie. EHSV vyzýva všetkých národných a európskych aktérov, aby chránili demokratickú legitimitu všetkých inštitúcií a bránili zásadu, že demokracia a základné práva sú vzájomne závislými základmi EÚ a jej členských štátov.

## 3. **Pripomienky k smernici, ktorou sa stanovujú harmonizované požiadavky týkajúce sa zastupovania záujmov vykonávaného v mene tretích krajín**

3.1. EHSV v plnej miere podporuje len cieľ navrhovaného právneho predpisu, ktorým je zabezpečiť transparentnosť zastupovania záujmov vykonávaného v mene tretích krajín v EÚ, avšak nie navrhovanú smernicu na dosiahnutie uvedeného cieľa. Vyzýva preto na komplexnejší prístup k riešeniu naliehavého problému zahraničného zasahovania.

3.2. V súčasnosti má 15 členských štátov EÚ vnútroštátne registre poskytovateľov služieb zastupovania záujmov a ostatné členské štáty pracujú na nových právnych predpisoch. EHSV preto vyjadruje znepokojenie nad tým, že táto regulačná fragmentácia a navrhovaný právny predpis by mohli spôsobiť nové narušenia a viesť tak k dodatočným nákladom pre poskytovateľov služieb zastupovania záujmov.

3.3. EHSV zdôrazňuje, že je potrebné bojovať proti korupcii s cieľom čeliť nezákonnému zahraničnému zasahovaniu, a vyzýva na posilnenie Európskej prokuratúry a Európskeho úradu pre boj proti podvodom (OLAF) s cieľom predchádzať zahraničnej korupcii medzi európskymi činiteľmi s rozhodovacou právomocou a subjektmi zapojenými do prípravy rozhodnutí.

3.4. EHSV je takisto znepokojený tým, že ustanovenia návrhu smernice o harmonizácii v rámci jej súčasného rozsahu pôsobnosti môžu obmedziť rozsah pôsobnosti existujúcich vnútroštátnych registrov transparentnosti tým, že ich obmedzia na služby zastupovania vykonávané v mene tretej krajiny. V súčasnosti sa vzťahujú na všetky služby zastupovania záujmov v rámci vnútorného trhu.

3.5. EHSV sa stotožňuje s kritikou, ktorú vyjadrili vlády jednotlivých štátov v EÚ a kľúčové subjekty občianskej spoločnosti, ako napríklad Civil Society Europe, že navrhovaný právny predpis môže stigmatizovať poskytovateľov služieb zastupovania záujmov vykonávaných v mene tretích krajín, čo nesie riziko zmenšenia občianskeho priestoru v EÚ a oslabenia dôveryhodnosti EÚ ako medzinárodného aktéra presadzujúceho európske hodnoty.

3.6. EHSV je zároveň hlboko znepokojený tým, že navrhovaný právny predpis môže mať nepriaznivý vplyv na organizácie a odstrašujúci účinok na čestné subjekty a ich právo prilákať finančné prostriedky v rámci slobody združovania.

3.7. EHSV preto vyzýva Európsku komisiu, aby vypracovala nový legislatívny návrh obsahujúci komplexný prístup na úrovni EÚ, ktorý by zabránil regulačnej fragmentácii a odstránil narušenia vnútorného trhu, ale zároveň zabránil stigmatizácii a dodatočným nákladom a rizikám pre poskytovateľov služieb zastupovania záujmov vrátane podnikov a mimovládnych organizácií pôsobiacich v rôznych členských štátoch EÚ.

3.8. EHSV sa domnieva, že právny predpis týkajúci sa spoločných noriem v oblasti transparentnosti a zodpovednosti pri zastupovaní záujmov by doplnil smernicu o boji proti korupcii ([4]). Normy v oblasti transparentnosti a zodpovednosti pri zastupovaní záujmov by mohli byť nápomocné pri lepšom rozlišovaní medzi zákonnou činnosťou a nezákonným vplyvom a pri identifikácii prípadov konfliktu záujmov.

3.9. Takýto prístup by slúžil na dosiahnutie cieľov stanovených v navrhovanej smernici a zároveň by minimalizoval riziko stigmatizácie subjektov, ktoré zastupujú záujmy v mene tretích krajín. Zároveň by však mohol slúžiť aj ako zámienka pre niektoré tretie krajiny na prijatie reštriktívnejších opatrení týkajúcich sa zahraničného vplyvu, ktoré by mohli obmedziť činnosti občianskej spoločnosti v týchto krajinách.

3.10. Vymedzenie pojmu „činnosť zastupovania záujmov“ zostáva nejasná. Zatiaľ čo niektoré činnosti (napr. tie, ktoré súvisia s tvorbou programu) nie sú výslovne uvedené, zostáva nejasné, či sú zahrnuté aj iné činnosti, ako napr. aplikovaný výskum (ktorý sa využíva pri tvorbe politických odporúčaní). Táto nejasnosť vo vymedzení pojmov v dokumente spôsobuje neistotu aj v iných oblastiach, ako sú činnosti súvisiace s občianskym dialógom.

3.11. Ak má Komisia v úmysle pokračovať v práci na navrhovanej smernici namiesto vypracovania nového legislatívneho návrhu, ako to požaduje EHSV, v tom prípade výbor vyzýva zákonodarcov, aby poskytli jasnejšie vymedzenie pojmu „činnosť zastupovania záujmov“, ktoré by fyzickým osobám a menším právnickým osobám umožnilo bez náročných právnych konzultácií posúdiť, či sa na ich činnosť vzťahujú právne predpisy alebo nie.

3.12. EHSV požaduje jasné kritériá, ktoré umožnia poskytovateľom služieb zastupovania záujmov a ich subdodávateľom jednoducho posúdiť, či sa konanie verejného alebo súkromného subjektu uvedeného v článku 2 ods. 4 písm. b) môže pripísať subjektu, na ktorý sa odkazuje v článku 2 ods. 4 písm. a).

3.13. EHSV sa domnieva, že je potrebné jasnejšie stanoviť, že právne predpisy sa vzťahujú tak na fyzické, ako aj na všetky právnické osoby.

3.14. EHSV považuje za nebezpečnú medzeru v legislatíve to, že sa nevzťahuje na inštitucionálnu podporu a financovanie projektov organizácií, a to aj vtedy, keď sa tieto prostriedky skutočne používajú na činnosti zastupovania záujmov. Na odstránenie medzier treba nájsť riešenie, ktoré nadmerne nezaťažuje občiansku spoločnosť administratívnymi povinnosťami.

3.15. EHSV víta skutočnosť, že informácie o hlavných zmluvných poskytovateľoch služieb zastupovania záujmov, ktoré budú zverejnené v registri, obsahujú všetky podrobnosti o všetkých subdodávateľoch poskytujúcich služby zastupovania záujmov vrátane „opisu činnosti zastupovania záujmov a jej odhadovanej dĺžky trvania“.

3.16. Lehota na odstránenie poskytovateľov služieb zastupovania záujmov pre tretie krajiny z registra do piatich pracovných dní od oznámenia, že už nespĺňajú podmienky na to, aby sa považovali za subjekty podľa článku 3 ods. 1, vážne narúša možnosť *ex post* verejnej kontroly činností zastupovania záujmov. EHSV preto navrhuje uchovávať informácie o takýchto subjektoch v registri minimálne štyri roky od podania žiadosti, pričom sa jasne uvedie dátum, kedy sa skončila posledná činnosť v rámci rozsahu pôsobnosti nariadenia.

## 4. **Pripomienky k odporúčaniu týkajúcemu sa inkluzívnych a odolných volebných procesov**

4.1. EHSV kritizuje skutočnosť, že odporúčanie bolo zverejnené len šesť mesiacov pred nadchádzajúcimi voľbami do Európskeho parlamentu. Je to príliš neskoro na to, aby všetci adresáti mohli splniť dané odporúčania.

4.2. Vyzýva preto budúci Európsky parlament a Radu, aby vypracovali komplexnejšiu iniciatívu na ďalšiu harmonizáciu postupov pri voľbách do Európskeho parlamentu vo všetkých členských štátoch a pokračovali v iniciatíve na zlepšenie volebných práv migrujúcich občanov EÚ v dostatočnom predstihu pred voľbami do Európskeho parlamentu v roku 2029. Mali by pritom zohľadniť uvedené odporúčanie, pripravovanú správu Komisie o voľbách do Európskeho parlamentu v roku 2024 a správu občanov EÚ v roku 2026.

([4]) Ú. v. EÚ C, C/2024/886, 6.2.2024, bod 5.2, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/886/oj.

4.3. EHSV považuje za poľutovaniahodné, že od prijatia informačnej správy *Právo osôb so zdravotným postihnutím voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu v praxi* ([5]) v marci 2019 a stanoviska na tému *Nevyhnutnosť zaručiť osobám so zdravotným postihnutím skutočné právo voliť vo voľbách do EP* ([6]) v decembri 2020 sa výrazne nezlepšila možnosť osôb so zdravotným postihnutím voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu. Vzhľadom na právne alebo technické prekážky nemajú tisíce ľudí vo všetkých členských štátoch EÚ skutočnú možnosť voliť. EHSV opakuje svoju výzvu adresovanú Európskemu parlamentu, Európskej rade a členským štátom, „aby urýchlene zmenili akt o voľbách z roku 1976 tak, aby sa všetkým občanom EÚ so zdravotným postihnutím zaručilo skutočné právo voliť".

4.4. EHSV oceňuje skutočnosť, že viacero členských štátov znížilo vekovú hranicu pre účasť na voľbách na 16 rokov. V tejto súvislosti vyzýva všetky členské štáty, aby harmonizovali vek oprávňujúci voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu s cieľom zabezpečiť rovnakú účasť mládeže na úrovni EÚ.

4.5. EHSV zdôrazňuje mimoriadny význam politického vzdelávania a digitálnej gramotnosti pre všetkých obyvateľov EÚ a opätovne pripomína svoj návrh zriadiť európsku agentúru na podporu mediálnych zručností občanov EÚ prostredníctvom vzdelávacích programov ([7]).

4.6. Poukazuje na skutočnosť, že spravodlivé voľby už nie sú zaručené vo všetkých členských štátoch ([8]), a preto vyzýva všetky národné vlády, aby dodržiavali normy uvedené v bode 11 písm. b) odporúčania. Zároveň vyzýva Komisiu, aby ich dodržiavanie posúdila vo svojej nadchádzajúcej správe o voľbách do Európskeho parlamentu 2024.

4.7. EHSV zastáva názor, že vzhľadom na to, že za organizáciu volieb do Európskeho parlamentu sú zodpovedné národné orgány, odborná príprava pozorovateľov volieb by mala byť spoločnou úlohou na národnej aj európskej úrovni. Tým sa zabezpečí vyššia miera nezávislosti pozorovateľov, ako aj dodržiavanie celoeurópskych noriem na posudzovanie.

4.8. EHSV zdôrazňuje potrebu chrániť informačné prostredie volieb, zároveň však vidí nebezpečenstvo v tom, že niektoré vlády by to mohli využiť ako zámienku na manipuláciu verejných diskusií a obmedzenie spravodlivej súťaže všetkých demokratických strán. Zdôrazňuje preto mimoriadny význam slobody médií, rozmanitosti médií a občianskej spoločnosti pri kontrole informačného prostredia a spravodlivej volebnej súťaže a opätovne vyzýva všetky demokratické subjekty, aby ďalej zlepšovali situáciu v EÚ ([9]).

4.9. Odporúča, aby finančné prostriedky, ako sú opísané v bode 28, od štátnych príslušníkov tretích krajín alebo právnických osôb, ktoré nie sú registrované v členskom štáte, boli obmedzené na maximálnu ročnú sumu a podliehali úplnej transparentnosti.

4.10. EHSV spolu so všetkými svojimi členmi sa zaväzuje zvýšiť informovanosť o nadchádzajúcich voľbách do Európskeho parlamentu a posilniť volebnú účasť s osobitným dôrazom na prvovoličov a skupiny nedostatočne zastúpené v rámci politickej účasti.

4.11. Odporúča, aby sa na hlasovacích lístkoch uvádzali logá európskych politických strán, pričom politické strany by mali tieto logá uvádzať aj na všetkých svojich reklamných materiáloch.

4.12. V záujme posilnenia európskeho rozmeru volieb do Európskeho parlamentu EHSV podporuje reformu európskeho volebného zákona, ktorú prijal Európsky parlament, a vyzýva Radu a všetky členské štáty, aby tieto reformy prijali.

([5]) Informačná správa EHSV na tému Právo osôb so zdravotným postihnutím voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu v praxi: https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/opinions-information-reports/information-reports/real-right-persons-disabilities-vote-european-parliament-elections-information-report.

([6]) Ú. v. EÚ C 56, 16.2.2021, s. 36.

([7]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Zabezpečiť slobodu a rozmanitosť médií v Európe [stanovisko z vlastnej iniciatívy] (Ú. v. EÚ C 517, 22.12.2021, s. 9).

([8]) Úrad OBSE pre demokratické inštitúcie a ľudské práva: Maďarsko. Parlamentné voľby a referendum, 3. apríla 2022. Volebná pozorovateľská misia ODIHR. Záverečná správa, Varšava, 29. júla 2023.

([9]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru — Zabezpečiť slobodu a rozmanitosť médií v Európe [stanovisko z vlastnej iniciatívy] (Ú. v. EÚ C 517, 22.12.2021, s. 9).

5. **Pripomienky k odporúčaniu týkajúcemu sa podpory angažovanosti a účinnej účasti občanov a organizácií občianskej spoločnosti**

5.1. EHSV víta úsilie zvýšiť účasť občanov, opakuje však, že ich zastúpenie prostredníctvom organizácií občianskej spoločnosti má zásadný význam pre posilnenie demokracie.

5.2. EHSV opakuje svoj názor, že „ľudové hnutia a ľudia trpiaci chudobou musia byť ústredným bodom demokratickej podpory ľudských práv. Neexistuje lepší spôsob, ako chrániť ľudské práva, najmä sociálne práva, než ten, aby boli hlasy ľudí najviac postihnutých nerovnosťou, chudobou a sociálnym vylúčením vypočuté vo verejnom priestore a v politických diskusiách ([10]).

5.3. Opätovne zdôrazňuje, že zastupiteľská demokracia a volebné procesy zostávajú základom demokracie EÚ a participatívnej demokracie a že inovačné formy účasti občanov sú doplnkovými prostriedkami na vyvodzovanie zodpovednosti voči voleným zástupcom.

5.4. Víta odporúčanie členským štátom, aby vytvorili prispôsobené vnútroštátne rámce pre účasť občanov a organizácií občianskej spoločnosti, ktoré by sa mali vzťahovať na celý cyklus tvorby politík, od stanovenia programu až po hodnotenie existujúcich právnych predpisov a politických iniciatív.

5.5. Vyjadruje poľutovanie nad tým, že oznámenie o akčnom pláne pre demokraciu neobsahuje opatrenia na posilnenie účasti občanov a občianskej spoločnosti na úrovni EÚ, a to vzhľadom na výsledky seminárov organizovaných v nadväznosti na správu o uplatňovaní Charty základných práv z roku 2022 a dôkladné posúdenie primeranosti existujúcich mechanizmov vrátane európskej iniciatívy občanov.

5.6. Zdôrazňuje, že v niektorých členských štátoch predstavujú adresáti odporúčania závažnú hrozbu pre verejné občianske priestory a rovnakú účasť na tvorbe politík; niektoré vlády využívajú priamu demokraciu na oslabovanie európskej demokracie. Komisia preto musí pokračovať vo svojich činnostiach s cieľom priamo posilniť postavenie občanov, najmä v rámci ich kolektívnej angažovanosti prostredníctvom organizácií občianskej spoločnosti a sociálnych hnutí na obranu demokracie a ochranu občianskeho priestoru.

5.7. Nediskriminačný prístup k účasti s osobitným dôrazom na práva mladých občanov, občanov so zdravotným postihnutím a menšín považuje za kľúčový. Na podporu širokej účasti musia byť možnosti zapojenia čo najjednoduchšie a nesmú zahŕňať prahové hodnoty, ktoré by občanom bránili v účasti.

5.8. Vyjadruje rovnaké znepokojenie nad skutočnosťou, že niektoré organizácie sa usilujú oslabiť demokraciu a obmedziť verejný priestor, a vyzýva na prijatie vnútroštátnych opatrení s cieľom vylúčiť z účasti na tvorbe politík organizácie, ktoré aktívne bojujú proti demokracii a európskym hodnotám.

5.9. Požaduje jasné vymedzenie cieľov všetkých nástrojov vo vnútroštátnych rámcoch a príslušných mechanizmov spätnej väzby. Potenciálny vplyv nástrojov na tvorbu politík musí byť transparentný, v opačnom prípade budú občania ďalej strácať dôveru v demokraciu, najmä ak reakcie verejných orgánov na príspevky nebudú spĺňať očakávania občanov a organizácií občianskej spoločnosti.

5.10. Vyzýva Komisiu a členské štáty, aby okrem diskusných fór posilnili aj dialóg s organizovanou občianskou spoločnosťou a úlohu občianskej spoločnosti pri tvorbe politík EÚ.

5.11. Víta cieľ Komisie vytvoriť z portálu *Vyjadrite svoj názor* jednotné kontaktné miesto pre online angažovanosť občanov a vyzýva členské štáty, aby vo svojich vnútroštátnych rámcov vytvorili zodpovedajúce platformy, ktoré budú zahŕňať možnosti účasti online a offline.

([10]) Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Informovanie o základných právach a právnom štáte (stanovisko z vlastnej iniciatívy) (Ú. v. EÚ C 100, 16.3.2023, s. 25).

5.12. EHSV vyzýva Európsku komisiu, aby zreformovala nariadenie o európskej iniciatíve občanov s cieľom znížiť minimálny vek na podpísanie európskej iniciatívy občanov na 16 rokov vo všetkých členských štátoch a predĺžiť lehotu na zber podpisov. V súvislosti s brexitom podporuje aj reformu zmlúv EÚ s cieľom znížiť limit pre počet podpisov, ktorý v súčasnosti predstavuje jeden milión podpisov.

5.13. Pokiaľ nie sú registre transparentnosti povinné vo všetkých členských štátoch, odporúča ich zaviesť vo všetkých členských štátoch na dobrovoľnom základe, aby sa zabezpečilo a podporilo transparentné a etické zastupovanie záujmov, ktoré je kľúčom k účinnej účasti organizácií občianskej spoločnosti a iných zainteresovaných strán.

V Bruseli 24. apríla 2024

*Predseda*
*Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru*
Oliver RÖPKE